

Ervaringen met maatschappelijke stage

Samen leven kun je leren



Er is veel ruimte voor eigen invulling van de maatschappelijke stage. Iedere school doet het op haar eigen manier

Maatschappelijke stage organiseren kun je leren. Veel scholen draaien pilots. Ze worstelen met vragen als: moet of mag het leuk zijn? Mag het ook groen zijn? Wat is maatschappelijk? En: hoe te beginnen?

Een jaar geleden spraken groene organisaties en aoc's af om 10.000 maatschappelijke stageplaatsen te realiseren in 2011. We zijn één jaar verder, scholen en organisaties experimenteren en draaien pilots. Tijd om de stand van zaken op te maken. Op de netwerkconferentie Maatschappelijke stage op 7 oktober in Wageningen kwamen scholen bij elkaar om van elkaar te leren. Aafke Hoek van het CPS gaf veel informatie over de harde afspraken omtrent de maatschappelijke stage (zie: www.samenlevenkunjeleren.nl) en Jump Koch - ook CPS - zorgde voor aanstekende voorbeelden en gaf tien tips.

Regionaal

Tip 1: Zoek creatief naar stageplaatsen.

Tip 2: Succeservaringen voor leerlingen zijn belangrijk: zorg voor zinvolle klussen.

Ria Hoogendoorn van het Wellantcollege verzorgde een van de workshops. Het Wellantcollege heeft 23 vmbo-vestigingen. Hoogendoorn somt op: in Oegstgeest gaven leerlingen rondleidingen in de heemtuin en in het Leidse Hout. Andere leerlingen onderhielden schooltuinen van basisscholen en hielpen mee bij de natuureducatielessen voor de kinderen. In Utrecht maakten leerlingen samen met leerlingen van het Deltacollege in een moskee een tentoonstelling over vooroordelen. In Ottoland hielpen leerlingen bij de open dagen 'Kom in de Kas', ze plantten helm aan in de duinen van Terschelling en deden samen met het IVN vogelonderzoek.



Gewoon beginnen, zegt de beleidsmaker, durf fouten te maken

Tip 3: Organiseer de stage nooit alleen.

“Elke vestiging moet zelf een visie en een plan van aanpak formuleren”, licht Hoogendoorn de werkwijze van Wellant toe. Daarvoor heeft iedere vestiging een stagecoördinator voor de maatschappelijke stage. Omdat het Wellantcollege een groot gebied bestrijkt, hebben ze een onderverdeling gemaakt in vier re-

draaien al enkele jaren maatschappelijke stage. Zij geeft deze vestigingen advies en ondersteuning bij de uitvoering van de maatschappelijke stage. De vierde vestiging geeft zij ondersteuning bij de invoering. Zij ziet wel iets het centrale beleid van Wellant bij het onderhouden van regionale contacten. “Wellant heeft een duidelijke visie en doel.”

Tip 4: Werk aan relatiebeheer.

Regionale samenwerking blijkt belangrijk. Andere scholen voor voortgezet onderwijs zijn ook op zoek naar stageplaatsen en vissen in dezelfde vijver. Afspraken maken en samenwerken kan dan uitkomst bieden. De gemeentelijke of regionale vrijwilligerscentrale kent de bedrijven en organisaties die vrijwilligers kunnen gebruiken. In Leiden bijvoorbeeld verdeelt de vrijwilligerscentrale de zorginstellingen over de scholen. Hoogendoorn: “Uiteindelijk willen we toewerken naar een regionaal netwerk van organisaties waar we mee samenwerken.” Daarbij benadrukt Hoogendoorn het belang van duurzame relaties met de organisaties. “Alleen dan kunnen we voor ons en voor de organisaties win-winsituaties creëren.”

Voor Gerard Taalman van het Edudelta College in Barendrecht is dat een van de leerpunten: “We moeten de relatie met de ZLTO Zuid-Holland gaan opbouwen.”

Groene blik

Tip 5: Kijk ook eens naar de mogelijkheid voor groene stages.

In de andere workshop discussiëren deelnemers over de stelling ‘leerlingen van een aoc moeten juist buiten het groene veld een maatschappelijke stage lopen. In beroepsstages en de praktijk komen genoeg groene momenten aan bod.’ Diegenen die het er niet mee eens zijn benadrukken het belang van een leuke stage. “Denk je dat een groene leerling het leuk vindt om koffie voor oudjes in te schenken?” Maar Johan Visser van AOC Friesland vindt dat de maatschappelijke stage vooral bedoeld is om de blik van de jongeren op de samenleving te verbreden. En in Rotterdam kan een groene stage juist blikverruimend zijn. “Onze school is landbouwbreed, maar weinig leerling kiezen groen. Daarom verplichten we ze om een groene stage te doen.” En wat vinden de

**‘Maatschappelijke stage
doen leerlingen juist vaak op plekken
die ze helemaal niet kennen.**

Dat vraagt dus om voorbereiding.’

gio’s. Voor elke regio is er een wegbereider. Deze wegbereiders vormen samen het projectteam dat zorgt voor algemene ondersteuning aan de vestigingen. Ook onderhoudt het contacten met de regio. Mariëlle van Valkenburg werkt bij Helicon. Drie van de vier vmbo-vestigingen



In het groen werken is leuk, met kinderen werken is blikverruimend

beleidsmakers van LNV en de ondersteuners van het CPS daarvan? Zij vinden dat de school vooral niet te star moet zijn. “Laat kinderen zich zo breed mogelijk oriënteren.”

Klinkende munt

Tip 6: Zoek naar een invulling die past bij de visie van de school.

In de wandelgangen blijkt dat veel deelnemers van de conferentie nieuwsgierig zijn naar voorbeelden van maatschappelijke stages in de praktijk. Die krijgen ze hier genoeg te horen. Maar Koch benadrukt ook dat elke school vrij is om daar een eigen invulling aan te geven. Als voorbeeld noemt hij het Calvijn College, een reformatorische school in Zeeland, die heel duidelijk kiest voor stages die bij haar identiteit passen.

Tip 7: Leerlingen zijn het visitekaartje van de school: geef hierover duidelijke instructie.

Hoek geeft aan dat een derde van de leerlingen zelf een stageplek vindt. Voor hen hoeft de school geen invulling te zoeken. Maar maatschappelijke stage doen leerlingen juist vaak op plekken die ze helemaal niet kennen. Dat vraagt dus om voorbereiding. Naar wat voor

soort organisatie ga je? Wat ga je daar doen? Wat verwacht men daar van je? Welke afspraken zijn gemaakt wat betreft werkzaamheden, werktijden, werkkleding, lunch?

Tip 8: Geef de stage een plaats in het curriculum en het portfolio.

Vorbereiding, maar ook afsluiting. Leerlingen die op woensdagmiddag assisteren bij de F-jes op de voetbalclub willen hun verhaal kwijt. In Bilthoven bijvoorbeeld, verzorgen de leerlingen een presentatie over hun stage voor de toekomstige stagiaires. Maar de huidige generatie leerlingen wil ook ‘klinkende munt’. De school kan hiervoor zorgen door de maatschappelijke stage een duidelijke plek te geven in het onderwijs. Bijvoorbeeld door het te koppelen aan een vak of aan loopbaanoriëntering. En door bijvoorbeeld de eigen activiteiten van leerlingen ook te honoreren.

Nog tien tips

Tip 9: Geef bij deze verandering niet teveel gas: let op voor bochten in de weg.

Genoeg te doen dus, vooral voor scholen die nog een begin moeten maken met maatschappelijke stages. “Gewoon be-

ginnen,” zegt de beleidsmaker, “durf fouten te maken.” Maar de adviseur waarschuwt: “Start langzaam op”. “Klopt,” zegt Quinten, “onze scholen zijn twee jaar geleden gestart met de maatschappelijke stages. Door rustig te beginnen bouw je een gedegen database voor de maatschappelijke stage op.” Maar ze realiseert zich ook dat de school

‘De huidige generatie leerlingen wil ook ‘klinkende munt’. De school kan hiervoor zorgen door de maatschappelijke stage een duidelijke plek te geven in het onderwijs.’

nu wel vaart moet maken.

“Communiqueer”, zegt de ervaringsdeskundige. “En ook met de ouders.” vult de adviseur aan. En dat is dan de laatste tip, maar die gaat weer vergezeld van tien nieuwe tips...

Genoeg te doen dus. □